

Razsodba sodišča v EU o jezikovnih pravicah

Italijanska pravna ureditev, po kateri se smejo na J-tirolskih sodiščih in uradih posluževati nemščine samo domačini, je po razsodbi evropskega sodišča v nasprotju s prepovedjo diskriminacije v EU. Tudi državljani drugih držav EU imajo pravico do kontaktiranja v nemščini, če se zadržujejo na omenjenem področju.

Predhodna zgodba te razsodbe je obtožba enega avstrijskega in enega nemškega državljanca, ki sta zahtevala postopek v

nemščini, sodišče pa je prosilo za razsodbo EU.

Evropsko sodišče je odločilo v prid jezika manjšine, to pa ima za posledico, da se bodo lahko kjerkoli v EU jezika manjšine na določenem področju ter pri ustanovah in oblasteh lahko posluževali tudi drugi tuji državljani. Prav tako bodo organi (npr. pri aretacijah) dolžni vprašati po materinščini posameznika. Za Avstrijo to pomeni na primer, da bodo Slovenci z italijanskim državljanstvom lahko zahtevali

postopek v slovenščini, Slovenci iz Slovenije pa (še) ne, razen če tolmača plačajo sami.

S tem je zavrženo stališče italijanske vlade, ki je bila mnenja, da ima pravico do nemščine v občejanju z uradi le tisti, ki živi na Južnem Tirolskem in ki se priznava za nemško govorečega. Po razsodbi evropskega sodišča je to diskriminacija državljanov drugih držav v EU, ki imajo pravico do prostega gibanja na celotnem področju EU. S. W.

Hrvaškega radia še ni

Radio MORA, ki je skupaj z radioma Agora in Korotanom dobil licenco za oddajanje v jeziku manjšine, je načrtoval začetek oddajanja s 1. decembrom, toda na Gradiščanskem še niso tako daleč. Radio MORA je koncipiran drugače kot sta koroška dva. Ker so se dogovorili za skupno oddajanje s privatno radijsko postajo Antenne Gradišče in ker ta postaja še ni začela – tako je slišati od zastopnikov radia MORA, ne morejo začeti niti oni. Prav tako MORA še nima oddajnika in ni jasno, kod vse bo mogoče ta manjšinski radio poslušati. Tam se o koordinaciji frekvenc še dogovarjajo, prosili pa so tudi pristojnega ministra Einema za posredovanje in pomoč.

Preberite

DUNAJ Seminar o pravicah

Avstrijska iniciativa Minderheiten je priredila srečanje na temo človekovih in manjšinskih pravic. O njem poroča Andrej Leben. Na strani 3

KOROŠKA Gledališke premiere

Igralska dejavnost, ki spada med najbolj razširjene na Koroškem, se je spet izkazala. O premierah na Brnci in na Radišah piše Jože Rovšek. Na strani 5

SVEČE Kraševci na Koroškem

Predstavili so knjigo, peli in pripravili svoje domače jedi. O tem F. Wakounig. Na strani 7

Pevska skupina »VOX« iz Pliberka je predstavila minuli konec tedna svojo prvo zgoščenko in prireditev je postala pravi praznik. Stran 5

PREBLISK

Društva (in organizacije) so bila že pošteno v finančnih škripcih, ker iz sosveta še ni bilo denarja. Sosvet je sestavljen, do 15. decembra bodo stekla izplačila. Njegov ponovni predsednik je dr. Marjan Sturm.

V začetku oblikovanja sosveta je veljal dogovor o rotaciji predsedstva med ZSO

in NSKS: vsak naj bi imel dve leti predsedstva (v mandatni dobi štirih let). Slednji je kmalu zagnal vik in krik, da tako podajanje predsedstva ni demokratsko in NSKS hoče kandidirati in pika. Čeprav je dr. Sturm uradno izjavil, da predlaga ZSO rotacijo, če se NSKS k tej zares pisмено ob-

veže, je kmalu prišel nič kaj skromen odgovor, da to ne pride v poštev. Pa nič.

In se je zgodilo, da je večina članov sosveta potrdila dr. Sturma. Seveda se ponavlja zgodnica izpred dobrih štirih let: FPÖ je pomagala ZSO in to je fuj! Pa vendar ZSO ni nikoli

Dvojna merila

sklepala nikakršnih koalicij s to stranko – to je domena Enotne liste (in vsi NSKS-člani sosveta so tudi proponenti EL). Ne vem: morda je celo res. Morda pa je kdo od ÖVP volil drugače – volitve so bile namreč tajne. Če pa NSKS bolje ve, pomeni, da je bil med NSKS in ÖVP vendarle dogovor o glasovanju. S. W.

POZIV DRUŠTVOM!

Novi sosvet za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja je konstituiran in denar za skoraj že minulo leto 1998 bo društvom in organizacijam čimprej prenakazan.

V teh dneh bodo društva dobila po pošti od Urada pogodbe, ki jih je podpisane treba odposlati nazaj do 15. januarja 1999 oziroma morajo biti tega dne že na Dunaju!

Ne zamudite roka!

Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev sta se uskladila glede finančnih podpor iz Slovenije. Za financiranje društev ne zamudite roka 15. december 1998, ko je treba pri ZSO ali pri NSKS oddati svoje proračune!

Zveza slovenskih organizacij

Konec tovarne baterij v Rožu – hud udarec za občino Bistrica v Rožu

Občina Bistrica v Rožu je bila doslej v veliki meri odvisna od tovarne baterij (»Bären – Batterie«), saj je nudila delovna mesta za okrog 180 ljudi, to pa je veliko za majhno občino.

Italijanski lastniki so si premislili in bodo produkcijo preselili na Češko, kjer je delovna sila cenejša. To sporočilo je razburkalo Rož, pa tudi politike, ki skušali rešiti, kar se rešiti da. Najprej so lastniki kazali pripravljenost, da bi vsaj del produkcije obdržali na Koro-

škem, a tudi to se je izkazalo za prazno upanje.

Zdaj koroški politiki premišlujejo, kako pomagati bodočim brezposelnim – deželni glavar govori npr. o posebnem skladu in socialnem načrtu – ideje, kako ustanoviti nova delovna mesta, pa nihče nima. Italijani so sicer obljubili počakati še tri tedne, če bi se morebiti našel kdo, ki bi hotel investirati v produkcijo na Koroškem, a upanje je večje od realnih možnosti. In pa: trije tedni zelo hitro minejo ...

Še okrog 40 zaposlenih je v tovarni, drugi so že javljeni kot nezaposleni. Temu šoku na zaposlovalnem trgu pa bo po vsej verjetnosti sledil še drugi – Dravske elektrarne so že najavile, da bodo krepko zredcirale personal.

Deželna vlada pa preverja možnosti, kako bi prišla do denarja, ki ga je izplačala tovarni baterij za podporo pri nastavitvah. V primeru, da ne bo v objektu nobene produkcije več, bo samo sanacija terena stala okoli 100 milijonov šilingov.

Nič kaj rožnata bodočnost za spodnjo Koroško – posebno še, ko so zdaj objavili številke o revščini v Avstriji, kjer je Koroška v ospredju.

Bistriški župan Gradenegger je iniciativen in pravi, da bodo deloma druga podjetja nadomestila manjkajoča mesta. S. W.

Mestno gledališče v Celovcu

Edward Albee

Kdo se boji
Virginie Woolf?

8.12. 19.00

Krščanska kulturna zveza
Christlicher Kulturverband

URAD ZVEZNEGA KANCLERJA

Sosvet na Dunaju konstituiran

V ponedeljek, 30. novembra, se je na Dunaju po nekajmesečnih zapetljajih novi sosvet za slovensko narodno skupnost pri Uradu zveznega kanclerja vendarle ustanovil. Vzrok za zamudo (sosvet bi moral biti konstituiran že marca) je bil v tem, da parlament ni potrdil sklepa vlade – temu je nasprotovala ÖVP – da se mora sosvet razširiti za dve mesti in bi bili tako v sosvetu zastopani tudi štajerski Slovenci. Poleg tega se je upravno sodišče ukvarjalo tudi s pritožbo Narodnega sveta oz. Enotne liste, ki sta vsak zase zahtevala več sedežev v sosvetu.

Odločba ustavnega sodišča je zaenkrat omogočila sestavo novega sosveta, treba pa bo še doseči zastopstvo s Štajerske (en sedež za manjšino, en pa za deželo).

Na tajnih volitvah je bil za predsednika sosveta ponovno izvoljen dr. Marjan Sturm, za njegovega namestnika oz. podpredsednika pa mag. Rudi Vouk. Od 16 volilnih upravičencev jih je 9 volilo dr. Sturma, ki je v tiskovni

izjavi po konstitutivni seji povedal, da se bo sosvet tudi v bodoče zavzemal za ustvarjanje zaupanja med večino in manjšino na Koroškem, v ospredju pa bodo konkretna, stvarna vprašanja, med katerimi se bodo najprej lotili vzgojno-izobraževalnih.

Tako je pri sestavi sosveta ostalo vse pri starem: štajerski Slovenci v njem (še) niso zastopani, Enotna je lista je še naprej zastopana preko sedežev Narodnega sveta koroških Slovencev in ne posebej pri strankah (poslovni red za sosvete predvideva sedeže za stranke, ki so zastopane tudi v deželni zboru), Narodnemu svetu pa ni uspelo prepričati države, da zastopa veliko več pripadnikov manjšine kot Zveza slovenskih organizacij.

Pred letom dni je ZSO predlagala uveljavljanje rotacijskega principa pri predsedstvu sosveta, katerega pa je NSKS odklonil z argumentacijo, da naj bo predsednik voljen, kajti le volitve da so znak demokracije. Dva dni pred sejo pa je NSKS izjavil, da je za rotacijski prin-

cip, vendar za vso mandatno dobo. Očitno pa to omahovanje ni pozitivno vplivalo na nekatere člane strank, tako da so zaupanje ponovno izrekli dr. Sturm.

Dr. Marjan Sturm je bil pobudnik za sprejetje skupne spomenice, tako imenovanega memorandumu vseh uradno priznanih manjšin v državi. Ta akt, ki so ga lani zastopniki manjšin predali zveznemu kanclerju Klimi, je pomemben dokument o zahtevah manjšin in je osnova za njihovo skupno politično agiranje. Edinole Narodni svet je to spomenico bojkotiral, ni se udeleževal nobenih sej in ni sodeloval pri oblikovanju teksta. Razumljivo, da jo zato skuša prikazati čim bolj negativno.

Ker je bila seja sosveta namenjena konstituiranju, niso obravnavali tekočega delovanja. Pomembno pa je, da bo še letos izplačan denar za delovanje društev in organizacij. Za društva: ne prezrite važnega opozorila na prvi strani zgoraj!

S. W.

V torek, 24. 11. 1998, so se člani Posojilnice-Bank zbrali na rednem občnem zboru v hotelu Obir v Železni Kapli, kjer so razpravljali o preteklem poslovnem letu 1997. Okoli 50 zainteresiranih zadrušnikov je poslušalo poročila upravnega in nadzornega odbora ter poslovdij. Predsednik upravnega odbora Vladimir Prušnik je poročal, da so odborniki in poslovodje na svojih rednih sejah delali vestno in konstruktivno po gospodarskih načelih. Iz poročila je bilo razvidno, da se je Posojilnica-Bank Železna Kapla s podružnico v Miklavčevem tudi v preteklem letu dobro razvijala v domačem kraju. Bilančna vsota je narasla za 4,21 odstotka na 260 milijonov šilingov, letni promet pa je od lani narasel za 139 milijonov. na 1,5 milijarde šilingov. Tudi pri računu dobička in izgube je bil dosežen lep uspeh, saj je obratni rezultat, ki je najboljši kazalec uspešnega poslovanja, znašal 2.216.000 šilingov.

Povedal je, da se z velikim pričakovanjem gleda na razvoj novega zdraviliškega centra v Železni Kapli in da se upa, da bo s tem gospodarstvo v Železni Kapli na turistični ravni spet bolj zaživelo. V bodoče pa bo treba iskati še nove firme, ki bodo nudile nova delovna mesta, sicer se bodo ljudje prisiljeni odseliti se v kraje z bojšo infrastrukturo. Nadalje je predsednik Prušnik poročal, da je kljub težki splošni gospodarski situaciji poslovodstvu banke uspelo pridobiti nove poslovne partnerje na domačem trgu, v Sloveniji in na Hrvaškem. Z veseljem pa je poročal, da je Posojilnica-Bank Železna Kapla s podružnico Miklavčevo poslovno leto 1997 zaključila z lepim dobičkom. Tako je bilo

ŽELEZNA KAPLA

Dobro zaključeno leto Posojilnice-Bank

tudi mogoče podpreti nad 35 domačih kulturnih in športnih društev v bližnji okolici.

Strokovni revizor Hanzi Dragaschnig je posredoval običnemu zboru revizijsko poročilo, ki so ga člani Posojilnice-Bank Železna Kapla potrdili. Računski zaključek za poslovno leto 1997 je običnemu zboru obrazložil poslovodja Peter Kuchar. Na osnovi bilančnih številk je bilo razvidno, da je Posojilnica-Bank Železna Kapla s svojim gospodarjenjem na pravi poti. Občni zbor je soglasno potrdil letni računski zaključek za leto 1997. Poslovodji Peter Kuchar in Berti Furjan sta še podala poročilo o stanju ter poslovno poročilo za leto 1998. Iz poročila je bilo slišati, da so se posli s Slovenijo in Hrvaško v zadnjih letih močno razširili. Hranilne vloge kot tudi krediti so se ponovno zvišali. Tako je zagotovljeno, da bo tudi poslovno leto 1998 uspešno zaključeno.

SLOVENIJA

Zapleti okoli nuklearke

Med Slovenijo in Hrvaško je že dlje časa prisotem konflikt zaradi koriščenja električne energije iz jedrske elektrarne Krško. Hrvaška, ki je solastnik elektrarne, pa v zadnjih letih ni hotela več prispevati k stroškom obratovanja.

Minuli teden sta se sestala ministra za gospodarstvo obeh držav, da najdeta izhod iz krize. Hrvaški minister Porges je izjavil, da se bodo pogovori nadaljevali 20. decembra, do takrat pa Hrvaška ne bo prevzemala

glede vpeljave EVRA je poslovodja Kuchar povedal, da gre pri tem samo za navadno vpeljavo skupnega denarja, ne pa za kako globljo finančno reformo. Kljub nekaterim trditvam, da bodo preživeli samo večji bančni koncerni, je poslovodstvo mnenja, da bodo ljudje tudi v bodoče radi zahajali v lokalne domače banke, kjer je potrežba še individualna in osebna.

V imenu Zveze Bank Celovec je dipl. trg. Joža Habernik čestital Posojilnici-Bank Železna Kapla k uspehu in želel tudi v bodoče, da se uspešna pot nadaljuje.

Za posrečeni glasbeni okvir občnega zbora so letos poskrbeli učenci oddelka glasbene šole v Železni Kapli pod vodstvom ravnateljice Milene Pavlič. S skupno večerjo in ob nežnih zvokih citer in harmonike se je občni zbor končal v prijetnem vzdušju.

Poslovodstvo Posojilnice-Bank Železna Kapla

električne energije – Slovenija jo je namreč pred časom zaprla. Izjavil je tudi, da želi Hrvaška sodelovati pri tistih vprašanjih, ki zadevajo tudi stroške, in ti so bili doslej kamen spotike.

V naslednjih pogovorih bosta morali obe strani razrešiti status nuklearke in skleniti meddržavno pogodbo o lastništvu. Hrvaška, ki svojih obveznosti doslej ni zadovoljivo poravnala, navaja, da niso zadovoljni z načinom soupravljanja in sonadzora.

Videti je, da smo še daleč od konkretnega premišljevanja o zaprtju, saj obe državi to energijo nujno potrebuje.

SLOVENIJA

O davčni ureditvi v Sloveniji

V okviru prizadevanj za pristop v Evropsko unijo je Slovenija sprejela sklep, da tekom naslednjega leta uvede davek na dodano vrednost (pri nas je bil to t. i. »Mehrwertsteuer«, zdaj spet »Umsatzsteuer«).

Ob tej priložnosti je Ekonomski center Maribor priredil v Rogaški Slatini mednarodni strokovni seminar, katerega namen je bil, da se davčni zavezanci, računovodje in drugi seznanijo s priporočili in praktičnimi napotki pri uveljavljanju tega novega zakona. Uvedba novega načina obdavčevanja pomeni za Slovenijo tudi spremembo celotne davčne filozofije, ki je veljala doslej.

Že doslej je bila davčna konkurenca med državami EU izredno velika, članice so zniževale davke na kapital z namenom, da bi privabile čimveč tujega kapitala za investicije. Zato pa so morale zviševati druge davke, kot na primer tega na dodano vrednost ali pa davke na delovno silo. To je šlo na račun splošne kupne moči potrošnikov, kar je spet zaviralo gospodarsko rast, davek na delovno silo pa je sploh glavni vzrok delokalizacije. Statistike kažejo, da je prav to vzrok za tretjino brezposelnih v današnji petnajsterici držav EU.

Nelojalna davčna konkurenca je privedla do mnogih davčnih oaz v EZ; tako stane Nemčijo Luksemburg 20 milijard mark letno. Taki oazi je več: britanski kanalski otoki, Monaco itd. Nujnost usklajevanja finančne politike postaja v EU vse bolj pereča, saj bo z evrom

prišla na dan razlika med nominalnimi cenami in vplivom na sisteme socialnega varstva in pokojninske sisteme. Skupni trg zahteva tudi poenotenje pravnih sistemov in odstranitev ovir za prosti promet ljudi in blaga, kapitala in storitev. To pa vpliva na skupni proračun EU, ki se še v veliki meri financira iz nacionalnih proračunov v višini do največ 1,27 odstotka bruto proizvoda.

Jasno je torej, da želi Evropska komisija čimprej spraviti sisteme držav kandidat na skupno usklajeno bazo. Žal si je prisvojila takšno strogo metodologijo pri svojih ocenah, da ni mogla upoštevati vseh tistih zanimivih analiz, kakršne so prišle na dan tudi v Rogaški Slatini na seminarju. Prehitro in slabo uvajanje davka na dodano vrednost na Hrvaškem pred desetimi meseci je na primer privedlo do mnogih problemov, do zmanjšanja kupne moči malih potrošnikov, podražitev za vse tiste gospodarske subjekte, ki so sicer oproščeni davka, vendar ga prav zato ne morejo obračunati pri poslovanju ali pa tudi uvajanje novega davčnega reda sredi poslovnega leta. Bolj zmerba in diferencirana kritika Komisije glede Slovenije bi bila zato bolj primerna za osrednjo integracijsko študijo EU. Kajti dajanje enakih receptov brez diferenciacije poznamo iz mednarodnega denarnega sklada, ki pa zato niso nič bolj učinkovite ali uspešne.

Bojan-Ilija Šturm-Šnabl

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem razpisuje mesto glavnega urednika/glavne urednice osrednjega tedenskega časopisa

SLOVENSKI VESTNIK

PRIČAKUJEMO:

- smisel za samostojno vsebinsko načrtovanje in opravljanje uredniškega dela pri regionalnem slovenskem časopisu ob upoštevanju politične usmerjenosti Zveze slovenskih organizacij
- dobro znanje slovenščine in nemščine (sestavljane besedil, lektoriranje, prevajanje v obe smeri) – znanje dodatnega jezika zaželeno;
- dobro poznavanje političnih danosti v Avstriji in Sloveniji (s poudarkom na koroški manjšinski politiki);
- poznavanje in interes za sodelovanje z drugimi manjšinami v Avstriji in Evropi ter poznavanje pristojnih evropskih institucij;
- vpogled v kulturno dogajanje na Koroškem (in širše v Avstriji in Sloveniji);
- novinarske izkušnje;
- osnovno obvladovanje dela z računalnikom (vključno internet);
- organizacijsko sposobnost;

- sposobnost timskega dela;
- sposobnost varčnega in smiselnega upravljanja s finančnimi sredstvi.

NUDIMO:

- nemoteno uredniško delo;
- samostojno upravljanje v okviru finančnega proračuna;
- možnost sodelovanja o nameščanju sodelavcev in sodelavk;
- nadaljnje usposabljanje;
- petletno delovno pogodbo (po enem preizkusnem letu);
- plačo po dogovoru.

Pričetek dela ob začetku leta 1999

Če Vas zanima urejanje regionalnega časopisa, se javite do 11. decembra 1998 na naslov: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, A-9020 Celovec/Klagenfurt

Svoji pismeni prošnji priložite življenjepis in kratko dokumentacijo o doslejšnjem novinarskem delu.

MEDNARODNO SREČANJE NA DUNAJU

Iskanje novih poti za uveljavljanje manjšinskih in človekovih pravic

Nad 100 udeležencev iz več evropskih držav se je konec preteklega tedna zbralo v osrčju avstrijske radiotelevizije na dunajskem Küniglbergu in se posvetovalo o temi »Manjšine in človekove pravice«. Tridnevno srečanje prvenstveno nevladnih organizacij (NGO) je pripravila »Iniciativa manjšine« na Dunaju v sodelovanju z ORF, Inštitutom za človekove pravice Ludwig Boltzmann in Avstrijsko ligo za človekove pravice.

Glavni cilj srečanja je bila skrb za spoštovanje in širjenje standardov človekovih pravic v Evropi. Da so ti standardi od države do države zelo različni, se je izkazalo ob petkovi okrogli mizi, ko so zastopniki nevladnih organizacij in državnih ustanov iz Hrvaške, Madžarske, Švice, Slovenije, Italije, Nemčije in Nizozemske informirali o aktualni situaciji glede človekovih in manjšinskih pravic.

Zgledna Nizozemska

Najboljši standardi veljajo na Nizozemskem. Obstaja več zakonov, ki zagotavljajo enake pravice ne samo državljanom, temveč vsem prebivalcem. Leta 1994 so uvedli posebno komisijo za enakopravno ravnanje z ljudmi. Kot je povedala sodelavka komisije Luise Mulder, po potrebi lahko samostojno ukrepajo. Največkrat morajo posredovati v zvezi z diskriminacijo na delovnem mestu. Omenila je tudi, da delodajalci na Nizozemskem lahko zahtevajo znanje nizozemščine samo tedaj, če je to dejansko utemeljeno. Osnova zakonodaje je pravica posameznika do enakopravnega ravnanja z njim. Kolektivne pravice so zapisane samo v mednarodnem pravu in za Nizozemsko niso posebej izdelane.

Drugačna je situacija v Švici, kjer se je razprava o oblikah diskriminacije začela sploh šele po lanskoletnem škandalu v zvezi z vračanjem imovine Židom. Referentka je navajala več področij, na katerih prihaja do diskriminacije: ženske na

delovnem mestu, prizadeti, ki so jim javne ustanove pogosto dobesedno nedostopne, Romi (Jenische), ki so diskriminirani na delovnem in stanovanjskem trgu in v možnostih izobraževanja, lezbijke in homoseksualci, ki so javno pa tudi na delovnem mestu difamirani. Nekaterim manjšinam pa so v Švici tudi nekako naklonjeni. Tako na primer Retoromanom, Tamilom iz Sri Lanke in v zadnjem času tudi beguncem s Kosova.

Helmut Kletzander (ORF), dr. Schuppich (Liga za človekove pravice) in dr. Hemetek (Iniciativa manjšine) ob otvoritvi srečanja

Nekam podobna je situacija na Madžarskem in v Sloveniji. V obeh državah je opaziti razlike med zakonodajo in manjšinskopolitično prakso. Ustavno sodišče na Madžarskem ima veliko kompetenc in tudi druga sodišča so v procesih v zvezi z diskriminacijo doslej pozitivno odločila. Vendar je prof. Gábor Halmai iz Budimpešte opozoril na paradoks demokratske spremembe, da namreč ponekod z večinskimi sklepi odganjajo skupine iz mesta. Omenil je sociološko raziskavo, ki kaže, da so v težki situaciji predvsem Romi, saj 90% ljudi misli, da bi problem Romov lahko rešili, če bi ti delali, 67% jih misli, da jim je kriminal v krvi in 49% je za segregacijo Romov v restavracijah.

Iz poročila Borisa Jesiha, sodelavca Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, je bilo razvidno, da so tudi v Sloveniji – z izjemo narodnostno mešanega Prekmurja – Romi najbolj diskriminirani. Kar se tiče socialnih manjšin, je Jesih dejal, da ni posebne diskriminacijske klime, a tudi naklonjenosti ne. Do največ primerov diskriminacij prihaja pri delovnih pravicah, o čemer pa se v javnosti ne govori. Kot vzrok za to je imenoval obdobje tranzicije v Sloveniji.

Nekoliko bolje kaže s pravicami manjšinskih narodov – vsaj večine njih – v Italiji, kjer bo senat končno le sklepal o tozadevnem zakonu, ki ga že desetletja pripravljajo. Iz zakona pa so črtali Rome, da bo sploh lahko našel politično večino, je dal vedeti referent iz Italije, ki je tudi poročal o nedavnih manjšinam sovražnih političnih

izjavah in dejavnostih na Južnem Tirolskem.

Kako postati Nemec?

– Težko. Vsaj po oceni Dimitre Clayton, ki je predstavila situacijo v Nemčiji. Menila je, da tujci v Nemčiji ostanejo tujci, ne glede na to, kako dolgo že tam živijo. In ena tretina vseh migrantov je že več kot 20 let v deželi. Nemški integracijski politiki je referentka prisodila le značaj reševanja konfliktov.

Kako je s človekovimi in manjšinskimi pravicami v Avstriji, udeleženci okrogle mize žal niso izvedeli, ker za to niso predvideli referenta ali referentke. V diskusiji so bile nakazane še nekatere druge pomanjkljivosti pri pripravi sicer utečene prireditve. Predvsem prizadeti so bili začudeni, da niso imeli zastopnika na podiju in da so bili v prispevkih referentov komaj omenjeni.

Drugi dan je bil v znamenju diskusij in izmenjavanja izkušenj v štirih delovnih krožkih. Udeleženci so razpravljali o vprašanju človekovih pravic in perspektivah manjšin na področjih izobraževanja, medijev, sociale in vzpostavljanju omrežij nevladnih organizacij. (Glej povzetek rezultatov.) V nedeljo dopoldne se je srečanje končalo s poročilom o poteku in rezultatih srečanja, ki ga je podala dr. Ursula Hemetek, predsednica Inicijative manjšine. Zaključno podijsko diskusijo, ki ni bila tako prominentno zasedena, kot je bilo predvideno, je vodil Lakis Jordanopoulos, sodelavec manjšinskega uredništva ORF.

Ne posebno ambicionirano

Günter Tolar, sodelavec ORF, je govoril o svojih izkušnjah potem, ko je javno izjavil, da je homoseksualec. Sam da je imel s tem pozitivne izkušnje, vendar je svetoval, naj si vsak dobro premisli, ali si lahko dovoli tak »outing« v svojem delovnem okolju. S tem je nasprotoval igralki Sandri Kreisler, ki je menila, naj vsak jasno pove, da je drugačen. Določeno nevarnost pa je Tolar ugotovil v »toleranci« nekaterih avstrijskih medijev, ki da se najbolj izražajo v njihovi brezbriznosti. Zato se Tolar tudi ne počuti varnega, ker da bi ob političnih spremembah bil med prvimi, ki bi ga odpeljali. Tolar je kritiziral tudi podobo manjšin v medijih in v ORF. Pogreša integrativni pristop, ki ga je nekoč še našel celo v zabavnih oddajah Heinza Conrada. Trenutno obliko informiranja je imenoval »ne posebno ambicionirano«.

Človekove pravice pri pouku

Dr. Manfred Novak, vodja Inštituta za človekove pravice Ludwig Boltzmann, je zanikal vprašanje, ali potrebujejo mediji določene klišeje o manjšinah in se zavzel za pravico do drugačnosti. Kot strokovnjak za temeljne in človekove pravice je ocenil, da avstrijski izobraževalni sistem manjšin ne upošteva v zadostni meri. Menil je, da

Rezultati v delovnih krožkih

Mediji (Hakan Gürses, Amina Krüger)

- javno-pravni mediji naj zrcalijo mnogovrstno podobo družbe;
- pripadniki manjšin naj sodelujejo pri oblikovanju programov in naj jim bo omogočena ustrezna izobrazba;
- manjšine morajo biti zastopane v zastopstvu poslušalcev in gledalcev ORF;
- opazovanje medijev glede kršitev človekovih pravic in zamolčanja dejanske družbene raznolikosti;

Omrežje nevladnih organizacij (Ursula Hemetek, Franjo Schruiff)

- Izkoriščanje novih tehničnih možnosti za čim širše in hitrejše sodelovanje med aktivisti za človekove in manjšinske pravice;
- preverjanje volilnih programov političnih strank ob prihodnjih volitvah v evropski parlament glede na združljivost programov z manjšinskimi in človekovimi pravicami

Izobraževanje (Vladimir Wakounig, Ingrid Dietrich)

- Pouk človekovih pravic naj postane samostojen poučevalni princip
- v okviru šolske avtonomije naj se šole odprejo kulturam, ki so manj zastopane;
- šole naj priznavajo otroke kot pravne subjekte v smislu človekovih in otrokovih pravic.

Sociala (Mirko Messner, Andreas Oechsner)

- Namesto pravice do dela se delovni krožek zavzema za pravico do socialne varnosti;
- novo nastajajoče socialne manjšine in manjšine naj oblikujejo aliance, da premostijo njihovo segregacijo;
- ta proces naj vodi v splošno družbeno integracijo manjšin ob ohranjanju njihove identitete, pri čemer bi tako manjšina kakor večina prihajali spremljeni iz tega procesa.

V posameznih delovnih krožkih se je delalo intenzivno. Foto: Mehmed Emir

je vzgoja v duhu človekovih pravic v Avstriji v ozadju in da bo še trajalo, preden bo bolje. Novak je predlagal neke vrste pouk človekovih pravic in tozadevno vzgojo na šolah ter projekte, da bi si mladiga pridobila več razumevanja za manjšine. V uveljavljanju kolektivnih pravic Novak ne vidi edinega zdravila. Najprej naj bi poskusili uveljaviti individualne pravice in antidiskriminacijski zakon.

Andrej Leben

25-LETNICA MOPZ FRANC LEDER LESIČJAK

Dostojno, umirjeno in svečano ob obletnici

Velika dvorana gostilne Šostar v Globasnici je bila preteklo nedeljo spet polna. Napolnili so jo prijatelji lepega petja, nastopajočih zborov in skupin, predvsem pa je obiskovalce pritegnila obletnica, srebrni jubilej moškega pevskega zbora iz Štebna. Ker ta v svoji vasi za tako prireditev nima primerne dvorane, je obletnico organiziral pač v sedežu občine, v Globasnici. Sicer pa to niti ni toliko pomembno, ljudje, predvsem pa kulturniki so med seboj povezani, pri štebenskem »Lesičjaku« pa pojejo tudi mnogi Globašani.

Po uvodni pesmi slavljenega pevskega zbora je predsednik društva v Štebnu Hubert Dimpelnik pozdravil poslušalstvo in orisal pot in pomen delovanja njihovega pevskega zbora, katerega ustanovitelj in 25-letni vodja je Janez Petjak, skladatelj, organist, širok po kulturi srca in slovenske duše Širino v kulturi je zbor v prvem delu nastopa pokazal tudi z rusko pesmijo Stjenka Razin.

Globaški Dekliški zbor STEM (sedem pevk) je jubilejnemu zboru čestital s tremi občuteno zapetimi pesmimi. »Septet« glasovno raste in se razvija v vokalno zelo zanimivo obogatitev naše kulture.

Mešani pevski zbor »Peca«, ki ga vodi Alenka Muri, je najprej nastopil s Prešernovo

Zdravico, potem pa je predsednik globaškega društva Štefan Boschitz zboru »Franc Leder Lesičjak« čestital, prav tako pa tudi zborovodju Janezu Petjaku za od občine podeljen naslov častnega občana ter poudaril zborov pomen za ohranjanje slovenske besede in kulture v občini in širše na Koroškem. Zbor je svoj nastop za-

Globaški Gemischter Gesangsverein, ki ga vodi Valentin Zirgoi, je dostojno čestital z brez jezikovnih napak zapeto Lesičjakovo »Lepšega življenja ni« in še z dvema nemškima, jubilejnemu pevskemu zboru pa je za osvežitev podaril kar zajetno steklenico.

Za konec je z velikim odobravanjem še enkrat nastopil

25-letni slavljenec MoPZ »Franc Leder Lesičjak« iz Štebna

Foto: SV

ključil s hrvaško zagorsko pesmijo »Fala«, najljubšo pesmijo nekdanjega predsednika Tita. Impresivni solo je pel Dominik Hudl.

Iz sosednje dobrolske občine je prišel čestitat Kvartet »a Capella«. Vodja Peter Grilitz »Katra« je v radijskem stilu »Korotana« čestital zboru, pri tem napravil nekaj medijske reklame zase, kvartet pa je zapel zares občuteno in milo.

štebenski »Lesičjak«. Nekako nostalgичno je zazvenela »Kam si šla mladost ti moja?«. Po ljudski »Se že svita, bo den« in Kernjakovi »Moja lubca m'je pošto posvava«, ki jo je solistično spet obogatil Štefan Gregorič, pa je po odhodu z odra moral dodati še eno.

Zborovodji Petjaku in vsem pevcem zbora je želeli še veliko ustvarjalnih moči.

Jože Rovšek

OBČNI ZBOR »ZARJE« V ŽELEZNI KAPLI

Vodstvo in skrb prevzeli Ošini

Po dveh letih je z manjšo zamudo preteklo nedeljo, 29. novembra, v hotelu Obir v Železni kapli potekal občni zbor domačega Slovenskega prosvetnega društva »Zarja«. Mag. Jože Blajs, ki je društvo vodil zadnjih šest let, je v svojem poročilu spet poudaril zdaj že uveljavljeno resnico in napotilo za delovanje, da »jezik ni le pravica, ampak tudi dolžnost« in tudi bodoče vodstvo pozval, da se v šim večji meri prizadeva za ohranitev slovenskega jezika in kulture.

Sledila so poročila tajnice Lize Smrtnik, ter vodij posameznih sekcij. Za gledališko je Gerhard Ošina dejal, da so sicer oblikovali kar nekaj recitalov in gledaliških gostovanj v Železni Kapli, res pa je, da v tem obdobju domača igralska skupina ni naštudirala kake predstave.

Za tamburaško skupino je poročala Tatjana Sadolšek. Skupina zelo intenzivno vadi in nastopa, ima pa precej težav z instrumenti.

ima nekaj rednih bralcev, želeli pa bi jih bilo več.

Društvo »Zarja« tudi dobro gospodari, največ pa ji v blagajno prinese vsakoletna poletna noč.

Na volitvah je bil na čelo društva izvoljen »triumvirat« Ošina, in sicer za predsednika Willi Ošina, za podpredsednika pa Marija in Erhard Ošina. Tajnica je Liza Smrtnik, njena namestnica Regina Smrtnik, blagajničarka je Marija Benetik, Anka Hribar in Sonja Maloveršnik njeni namestnici, odborniki so Bojan Kuchar, Tomi Ošina, Ludvik Tomaschitz, Peter Kuchar, Zalika Smrtnik, Miha Traunik, Karla Haderlap, Mihi Kuchar, in Jože Blajs.

Sekcije bodo po novem vodili: dramsko – Pepi Oraže; pevsko – Silvija Ošina; folklorno – Tatjana Pörsch; tamburaško še nadalje Tatjana Sadolšek in športno – Manfred Maloveršnik.

Društveno delo in finančno poslovanje pa bosta nadzoro-

Ob dosedanjem predsedniku Jožetu Blajsu »triumvirat«: Willi, Marija in Erhard Ošina

Foto: SV

DEŽELNA GALERIJA V CELOVCU

Skrivnostna podoba podeželskega življenja

V Koroški deželni galeriji v Celovcu so na ogled zgodnja dela Wernerja Berga (1904–1981), slovitega umetnika z Rutarjeve domačije.

Razstava obsega nad 200 del, nekaj slik pa je razstavljenih v javnosti prvič, predvsem so to nepoznani akvareli in slike z oljem. Razstavljena dela so po mnenju soavtorja zelo lepega kataloga in vodje deželne galerije Arnulfa Rohsmanna tudi najmodernejša. Nastala pa so v začetni fazi umetnikovega ustvarjanja od leta 1927 do 1935. V tej dobi so nanj močno vplivala Edvard Munch, katerega je umetnik osebno obiskal in spoznal leta 1927 na Norveškem, in Nemec Emil Nolde, ki je bil njegov mentor in s katerim je bil tudi prijateljsko povezan. V tem obdobju je Werner Berg razvijal svoj lastni umetniški slog.

Mladi Werner Berg je na Dunaju promoviral iz državnih ved in se nato odločil za študij slikarstva na Dunaju in Münchnu in se leta 1931 z družino preselil na Rutarjevo domačijo na južnem Koroškem. Za podeželsko življenje in delo na kmetiji se je Werner Berg odločil zato, ker je bil fasciniran od »lepe in stranske lepote te južnokoroške pokrajine in od ljudi, ki ne

ustrezajo običajnim klišejem«. Werner Berg se je popolnoma odpovedal pravilom meščanskega življenja in se zavestno odločil za po njegovih besedah »arhaično in podeželsko življenje in delo na kmetiji«.

V tem načinu življenja je črpal moč in bogate motive za njegovo izredno in neprimerljivo umetniško ustvarjanje. Na Koroškem je spoznal tudi znane avstrijskega umetnika Herberta Boeckla, od katerega se je prav tako distanciral že leta 1935 kot od svojega prijatelja Emila Noldeja, ki se je ogreval za nemški nacifašizem.

Werner Berg je po avtobiografskih podatkih zelo trdo in veliko delal, tako da tudi uspehi niso izostali. Leta 1934 je razstavljal v Berlinu, Hamburgu in Bochumu. Leta 1935 je prejel visoko umetniško nagrado, imenovano po Albrechtu Düreru. Istega leta so nacionalsocialisti v Kölnu preprečili njegovo veliko osebno razstavo in Wernerja Berga označili za izrojenega umetnika (Entarteter Künstler). Ta dogodek je Wernerja Berga zelo prizadel in ga potrdil v njegovi odločitvi, da se je opredelil za izolacijo.

iz kataloga

Umetnik se je na samotni Rutarjevi kmetiji popolnoma osredotočil na umetniško ustvarjanje.

Tema zgodnjega slikarskega opusa je življenje na deželi, žene, otroci, siromaki, kmetje, narava in živali. Bergove slike izražajo pristnost in izvirnost te nedotaknjene pokrajine, njenih prebivalcev in življenjskega vsakdana. V središču njegovega slikarskega ustvarjanja je vedno človeška notranja bivanjska podoba, seveda z določeno abstrakcijo, ki pa nikoli ne ustvarja vtisa romantizacije ali idilizacije krutega podeželskega življenja v dobi gospodarske depresije v 1. republiki.

Mirko Štukelj

Imenitna razstava zgodnjih del priseljence in prijatelja koroških Slovencev Wernerja Berga je na ogled do 14. februarja 1999, od ponedeljka do petka, od 9. do 18. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 12. ure.

VOLKSKINO

Novejši slovenski film

V četrtek, 3. dembra, ob 19.15, si boste lahko v nekdanjem Volkskinu v celovski mestni četrti Šentrupert ogledali slovenski film »Socializacija bika?« v režiji Zvonka Čoha.

O vsebini: Plešasti profesor Rozina, genetik svetovnega slovesa, njegov malo manj znani brat

vala Andi Ošina in Karolina Rozman.

Nekaj debate je sicer bilo, vendar brez posebne kritičnosti, kar je kazalo, da so društveniki s potekom dela kar zadovoljni.

Ob koncu so občni zbor pozdravili kapelski župan dr. Peter Haderlapp, podžupan Franc Jožef Smrtnik in predsednik Slovenske prosvetne zveze in sosednjega društva »Valentin Polanšek« na Obirskem dr. Gustav Brumnik, Peter Kuchar pa je spregovoril o nujnosti odprtja sedla proti solčavski občini v Sloveniji, za katerega se Kapelčani prizadevajo že štirideset let.

J. R.

Bruno in čedna asistentka Marta že vrsto let preizkušajo vse mogoče kemijske spojine in raztopine, s katerimi bi lahko pospešili rast lasnih celic. Profesor Rozina želi namreč dokazati, da je evolucijo mogoče pospešiti »tukaj in zdaj«, iz ene same celice njegovega lasu ...

Po naključju – ali pa tudi ne – se princ bik znajde v laboratoriju profesorja Rozine, kjer postane predmet raziskav. In tu se zgodbi o evoluciji in antievoluciji usodno prepletata ...

PREMIERA NA BRNCI

Nesamomorilski »Samomorilec«

Semjon Semjonovič Podsekalknikov je že dalj časa brezposeln. To ga, čeprav ne daje vtisa, da bi bil zelo delavoljen, spravlja v obup. Posebej pa ga

vanj potiskata žena Marja in tašča Serafima. Stalno ga spremljata v strahu, da ne bi storil samomora, hkrati pa ga s tem k temu tudi spodbujata.

Ko z učenjem igranja na tubo ne uspe in se mu podrejo sanje o velikem uspehu, je samomor spet aktualen. Na pomoč pokličejo oficirja iz sosed-

pije, da s samomorom ni nič. Razočaranje oporečnikov je veliko, a iz stiske jih reši književnik Viktorovič, ki si zares vzame življenje.

Scena Janeza Debevca je bila v svoji temačnosti in turobnosti primerna. Rusko glasbo je spretno vključeval Emanuel Hudl, kostumi Brigitte Kikel so bili razen pri uniformi Kalabušnika kar pravi, luč je bila v mejah zmoglosti večnamenske dvorane.

Režiserki Metki Dulmin so dramaturško vajeti ušle iz rok, režijsko pa je nekoliko pretirala z nekako agresivno, kričečo igro. Prehodi, pavze, šepetanje, molk, so pogosto bolj učinkoviti elementi igre.

Predstava je slonela na dominantni igri Lojzija Galloba – Podsekalknikova, njegova žena Marja – Regina Wutti – je bila kljub dobri igri nedorečena, tašča Serafina – Terezija Gallob – preveč stopicajoča in hreščeča, oficir Kalabuškin – Štefan Hudl – sicer ni blestel, a za svojo vlogo je bil kar pravi, njegova priležnica Margarita – Martina Hudl – priležniško neprizadeta, oče Jelpidij, Marjan Gallob I, je bil s svojo pojavo in opremo prav smešen, jezikovno zelo dober in prefinjen pa intelektualac Gološčapov – Marjan Gallob II. Pepi Mikl kot predstavnik obrtnikov je bil kar preveč krvavokrvavi mesar, književnik Viktorovič pa za veličino ruske književnosti precej preskromen.

Z nekoliko brušenja in popravkov bi bila brniška predstava zelo dobra. Za to pa se spleta potruditi.

Jože Rovšek

Preden greš na oni svet, se je treba še poveseliti

Foto: SV

PREMIERA RADIŠKE MLADINSKE SKUPINE

Eksperiment »Video klub« kaže pot

Res so prizadevni ti naši igralci. Gledalec jim komaj sledi. V petek premiera na Brnci, že v soboto mladi vabijo na Radiše. »Video klub« – le kaj je to? Prav nič ne diši po gledališki predstavi in prav to zbujajo še večjo radovednost. Sodobnega slovenskega dramatika Gorana Gluvića poznamo po nekaterih dramah kriminalnega žanra, kaj več o njem pa še ni bilo slišati. Vsaj na senčni strani Karavank ne.

Že v veži kulturnega doma nas preseneti televizor, na ekrane

ce, nekam nad nje. Ugotovimo, da gledajo video film in da so v video klubu. Kot v »Plešasti pevki« tišina, nihče ne spregovori, njihove kretnje, premiki so usklajeni, obrazi resni in napeti. Nekaka tesnoba se polasti gledalcev, da si še šepetati ne upajo. Potem pa končno zamudnik predstave prekine molk. Pride spontano in v gledalce video filma s svojimi pripombami vnese nemir, negodovanje, odpor, povsem novo dinamiko. Moteč je kar se da, hkrati pa zelo duhovit. S svo-

nja, to je današnja stvarnost, to je stanje, ko že v družinah hkrati molče gledamo po dva ali tri programe, ne znamo pa se zediniti za enega in se po njem o njem pogovoriti. Avtor je zadel v piko.

Še bolj pa je zadel režiserka Alenka Hain, ki je znala mlade Radišane za igro navdušiti, iz vsakega posebej ustvariti vlogo neimenovanega, ki jo je z vso napetostjo igral vso predstavo. Ob skupnem besedilu šesterice igralcev-gledalcev je bila njihova skorajda pantomimna igra velik napor in seveda tudi uspeh.

In igralci: Vlogo motečega zamudnika je blesteče igralsko in jezikovno odigral Marco Tolmaier, vsi ostali neimenovani – Samo Lampichler, Sandra Lampichler, Majda Ogris, Tomaž Ogris, Ines Schiemann in Kristina Tolmaier – pa so vsak po svoje delovali samozavestno in prepričljivo.

Za dokaz zahtevno tehniko so skrbeli Adrian Povše, Hannes Tolmaier in Niko Wieser, sceno pa je izdelal Nuži Wieser.

Predstavo lahko upravičeno imenujemo eksperimentalno. Seveda je le ena oblika novosti v našem preljubem mladinskem gledališču, zagotovo pa nakazuje smer, v katero naj bi se razvijalo: v čim večjo kreativnost in ustvarjalnost. **Jože Rovšek**

Prišlek je v video klubu vse postavil na glavo

Foto: SV

nu pa vidimo postavitev igre, slike igralcev in sodelavcev in to teče, teče. V dvorani je prizorišče v parterju, gledalci pa sedijo v preostalem delu in na odru. Na obeh straneh scene v obliki ekrana preko dveh monitorjev prenašajo dogajanje na sceni. Gledalec je s tremi slikami polno zaposlen.

Nasproti, na sceni, sedi šest mladih igralcev in zre v gledal-

jim stolom se seli od gledalca do gledalca, jih nagovarja, vznemirja in celo žali. Celo do pretepa pride. Odide in se vrne s steklenico piva, se sprašuje, zakaj ga ne sprejmejo, ga zavračajo, ustvarja posebne grupnopsihološke situacije. Pravzaprav se ne zgodi kaj velikega, vendar je vseskozi napeto.

Nesmisel, bi rekel kdo, vendar ni tako. To je igra življe-

PET LET VOKALNE SKUPINE VOX

Ljubezen do petja

Preteklo soboto je bila v nabito polni farni dvorani v Pliberku predstavitev zgoščenke in koncert domače pevske skupine

Zgoščenka skupine VOX z naslovom »Vihar srca« obsega nekaj domačih pesmi rajne pesnice z Libuškega polja Milke

Veseli ob prvi zgoščenki

Foto: SV

VOX, ki jo vodi Traudi Lipuš. Skupino sestavljajo štiri nežni ženski glasovi in štirje mladeniči, ki jih že nekaj let družijo ljubezen do petja in družabnosti.

Kulturni večer je poleg skupine VOX, ki je ubrano zapela številne pesmi, ki so tudi posnete na CD, oblikoval še duo Janez Gregorič (kitara), Kristijan Filipič (prečna flavta) in Pepej Krop.

Hartmann (Vihar srca, Noč na morju), nemške in znane mednarodne pesmi (Mama Loo, Lady Sunshine in druge). Posamezne točke večernega sporeda sta na šaljiv in shrljiv način povezovala Katra in Lojz.

Zgoščenko lahko kupite v obeh slovenskih knjigarnah in stane 200 šilingov.

M. Š.

PRIREDITVE

ČETRTEK, 3. 12.

TINJE, v domu
10.00 Odprtje razstave slik Stanka Rapotca ob 1. obletnici smrti

PETEK, 4. 12.

CELOVEC, v mestni hiši, Gewölbegalerie
19.00 Razstava ikon tinjske slikarske skupine.
Glasba: Rebekka Mesner – kitara, Monika Olip – prečna flavta, Domžalski rogisti
BOROVLE, na Glavnem trgu – občina Borovlje
14.00 Kmečki trg. Prodaja kmečjih pridelkov
TINJE, v domu
19.30 »Frankfurt v Tinjah« – branje iz del treh založb – Drava, Mohorjeva in Wieser

SOBOTA, 5. 12.

RADIŠE, po domovih – SPD Radiše
7.00 Miklavževanje po domovih; kdor želi obisk Miklavža, naj to javi A. Lampichlerju, tel. 0463/740 156
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
16.00 »To smo mi, kikiriki« (B. Veras). Premiera otroške skupine SPD Borovlje; režija Ljerka Belak. Po igri bo prišel Miklavž

NEDELJA, 6. 12.

RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
10.30 S. Mrožek: Na odprtem morju. Gostuje igr. skupina Šentjanž
OBIRSKO, pri Kovaču – SPD »Valentin Polanšek«
10.30 Miklavževanje
DOBRLA VAS, v Rutar Lido – Društvo upokojencev Podjuna
11.00 Predbožično srečanje upokojencev
GLOBASNICA, v farni dvorani
14.30 »Mala in velika luna« (Boris A. Novak), premiera, režija P. Sticker; po igri miklavževanje
SELE, v farnem domu – KPD Planina
14.30 mlad. igra »Klobuček in Klobučica« ter miklavževanje
BOROVLE, pri Cingelcu na Trati – SPD Borovlje
17.00 »To smo mi, kikiriki«; ponovitev

PONEDELJEK, 7. 12.

PLIBERK, v farni dvorani – Slovenski kor. skavti in skavtinje
18.00 Skavtska obljuba
ŽELEZNA KAPLA – BELA, v gostilni Podobnik – DESK
»Narodnosti v SPO«
18.00 »Pogovori ob malici«. z dr. Michaelom Ausserwinklerjem
ŽVABEK, v farni cerkvi
19.00 Adventno srečanje
ŠKOCJAN, dvorana Kassl – Singkreis Klopeiner See
19.30 Adventni koncert. Sodelujejo: otroški zbor KD Škocjan
ŠENTJANŽ V ROŽU, k & k – k & k in SPZ
20.00 Gledališka predstava »Videoclub« (Goran Cluvič). Gostuje: Mladinska gledališka skupina SPD Radiše

TOREK, 8. 12.

LEDINCE, pri Borovcu – Društvo »Ringaraja«
11.00 Otvoritev otroškega vrtca Ringaraja
CELOVEC, v mestnem gledališču – Krščanska kulturna zveza
19.00 Osrednja gledališka predstava »Kdo se boji Virginie Woolf«. Gostuje: Slovensko narodno gledališče Drama Ljubljana, režija: Mateja Kolečnik

SREDA, 9. 12.

CELOVEC, knjigarna Drava-Naša knjiga – DRAVA
18.30 Predstavitve pesniške zbirke Martina Kuchlinga Okamenela sled
ŠENTJAKOB, na Višji šoli – Regionalni center
18.30 Menu za posebne priložnosti. Vodi: Nataša Partl

ČETRTEK, 10. 12.

DUNAJ, Korotan, Albertg. 48, – SKC Korotan in Mohorjeva
20.00 Literarni večer z Levom Detelo

PETEK, 11. 12.

ROŽEK, v galeriji Šikoronja
18.00 Približevanje (posredovanje umetnosti)
DUNAJ, klub KSŠŠ, Mondscheingasse 11 – Klub KSŠŠD
19.00 Občni zbor Kluba slovenskih študentk in študentov

SOBOTA, 12. 12.

ŠENTPETER PRI ŠENTJAKOBU, v kapeli
20.00 Adventni koncert. Nastopa: kvartet A Capella iz Dobrle vasi
OBIRSKO, pri Kovaču – SPD »Valentin Polanšek«
20.00 Božičnica; nastopa skupina »VOX« in domače skupine

NEDELJA, 13. 12.

ŠMIHEL, pri Šoštarju – Društvo upokojencev Pliberk
11.00 Enajsto srečanje v adventu; ob 11. uri maša, ob 12. uri kosilo
BOROVLE, na Glavnem trgu – občina Borovlje
14.00 Kmečki trg. Prodaja kmečjih pridelkov
ŠENTRUPERT, v Gospodinjki šoli – PD Lipa v Velikovcu
14.00 Adventni koncert z vokalno in otroško skupino Lipov cvet
ŠENTJANŽ V ROŽU, v farni cerkvi – SPD Šentjanž
17.00 Koncert APZ Tone Tomšič iz Ljubljane
ŠKOCJAN, v farni cerkvi – Občina Škocjan
19.00 Adventni koncert. Sodelujejo: MePZ SPD Danica, Nomos, Singkreis Turnersee-Stein, otroci ljudske šole Škocjan, Jagdhornbläser iz Škocjana

DRUŠTVO

RINGARAJA

vabi na
**svečano otvoritev
otroškega vrtca
Ringaraja**

v torek, 8. 12. 1998,
ob 11. uri v prostorih
v hotelu Mittagskogel,
p. d. pri Borovcu v Ledin-
cah. Prisrčno vabljeni!

OKVIRNI PROGRAM

RADIA AGORA

Dnevno od 10. do 14. ure
in od 18. do 02. ure
na frekvencah 105.5
(Dobrač), 106.8 (Golica)
in 100.5 (Železna Kapla)

Naslov: 9020 Celovec,
Paracelsusgasse 14,
tel. 0463 / 41 86 66, faks 99
vsak dan ob 12. uri in 18.45
mednarodna poročila
v decembru ob torkih in četrt-
kih: jezikovni tečaj UNIKUM
ob 10.55, 12.55 in 19.55

Od ponedeljka do petka:

10.00 koledar prireditev;

11.15 pregled tiska;

13.00 glasba in gostje v studiu;

18.00 magazin;

v ponedeljek Alpe-Jadran;

v torek šport;

v sredo CD tedna s ponovitvijo

v soboto ob 12.10;

v četrtek kultura,

v petek po Koroškem;

19.00 Otroški kotiček,

20.00 glasba;

v ponedeljek jazz,

v sredo Ruff Radio,

v četrtek music for the masses,

v petek soundcheck.

Literatura:

v nedeljo

ob 11.00 Literarna kavarna

(ponovitev v torek ob 22.10);

v ponedeljek, sredo in petek

ob 10.10 Literarni drobci

(ponovitev ob 22.10)

Helmut Hartmann iz Celovca – 75. rojstni dan; Pavla Kulterer iz Rakol – rojstni dan; Miha Amruš iz Šentjakoba – 65. rojstni dan; Janez Petjak iz Štebna – rojstni dan in god; člani društva upokojencev Pliberk: Janez Kumer, Pavla Pittino, Štefka Apovnik, Frida Hudl in Frida Flödl – rojstne dneve; Mihi Notsch s Čemernice pri Šentjakobu – rojstni dan; Elizabeta Smolnik iz Čirkovč – roj-

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

ČETRTEK, 3. 12.

18.10 Rož – Podjuna – Zilja

PETEK, 4. 12.

18.10 »Utrip kulture«

SOBOTA, 5. 12.

6.08 Od pesmi do pesmi –

od srca do srca

NEDELJA, 6. 12.

6.08 Dobro jutro, Koroška /

Guten Morgen, Kärnten!

(žpk. Štefan Krampač)

18.00 Dogodki in odmevi

PONEDELJEK, 7. 12.

18.10 Kratek stik

TOREK, 8. 12.

6.08 Dobro jutro, Koroška /

Guten Morgen, Kärnten!

(rektor J. Kopeinig)

18.00 Praznična (P. Zunder)

SREDA, 9. 12.

18.10 Nova zgoščenka

MePZ Gallus

21.04 Večerna

Urad zveznega kanclerja • Urad gradiščanske deželne
vlade • Urad koroške deželne vlade

prirejajo seminar oz. delavnico

Večjezični otroški vrtci

v petek, 4. 12., od 9.30 do sobote, 5. 12., do 12.30
na Plešerki 5 pri Hodišah, v domu sindikatov
na Habnarjevem jezeru. Prisrčno vabljeni!

NEMŠČINA – SLOVENŠČINA

Iščemo **prevajalko/tajnico** z odličnim znanjem obeh jezi-
kov za odgovorno delo v Ljubljani. Začetek dela februar
1999. Znanje uporabe osebnega računalnika. Prošnje pošlji-
te v nemščini na naslov:

Avstrijsko veleposlaništvo Ljubljana,

Prešernova 23, SI-1000 Ljubljana

Podrobnejše informacije dobite na tel. šte. 061/179 07 00

SPD »BOROVLE« OTROŠKA IGRALSKA SKUPINA

BOGOMIR VERAS

REŽIJA Ljerka Belak

TO SMO MI,
KIKIRIKI

PREMIERA

v soboto, 5. decembra 1998, ob 16. uri
v kulturnem domu pri Cingelcu na Trati
Po igri bo prišel Miklavž

PONOVITEV

v nedeljo, 6. decembra 1998, ob 17. uri

Po svetu se kotili
majhna pika in
nestrpno čaka,
da bo šla
na slovenski ples
in našla svojo črtico
ter postala pika na i.

PRAZNUJEJO

stni dan in god; Elizabeta Leitgeb iz Strpne vasi – rojstni dan in god; Franc Hafner iz Večne vasi – 75. rojstni dan; Anton Pukel z Dvora pri Šmihelu – 64. rojstni dan; Elizabeta Lipuš iz Lepene – rojstni dan in god; Ani Pisjak z Radiš – rojstni dan; Matevž Wakounig v Ladinah – rojstni dan; Katari-

na Rudolf iz Vidre vasi – rojstni dan in god; Pepca Druml z Bistrice na Zilji – rojstni dan; prof. Milan Kupper iz Zgoranj Jezerc nad Vrbo – rojstni dan; Breiti Kutschnig z Obirskega – rojstni dan; Roman Verdel iz Borovelj – rojstni dan; Danilo Prušnik iz Tretrema – rojstni dan; Hanzi Kežar ml. iz Horc – rojstni dan.

Slovenski vestnik čestita!

DOBER DAN, KOROŠKA

NEDELJA, 6. 12.

13.30 ORF 2

PONEDELJEK, 7. 12.

3.45 ORF 2 (Ponovitev)

16.20 TV SLO1 (Ponovitev)

I SNG iz Ljubljane gostuje 8. 12. v Celovcu: »Kdo se boji Virginie Woolf?«

I Kiparstvo Nace Rojnik – kulturne podobe ženskega telesa in telesnosti

I Glejte, glejte, Miklavž prihaja ...!

I Navdahnjeni od ljudskega pevca Franca Ledra Lesičjaka fantje in moški v Štebnu 25 let v istoimenskem zboru ohranjajo pevsko izročilo

I Kaj takega: »Iz te moke ne bo kruha – zato pa božični posladek!«

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

tel. 0463/5143 00-0 • faks -71

DEŽURNI TE ŠTEVILKE

ODGOVORNI UREDNIKI

Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo

Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba

Tajništvo ... Urška Brumnik (-14)

Naročniška služba ... Milka Kokot (-40)

Prireditve ... Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TISK

Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA

tel. 0463/505 66

VSI

Tarviser Straže 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

Kras, ta za nas Korošce tako zanimiva, skrivnostna in zaradi bližine morja privlačna pokrajina, svojemu prebivalstvu, to je Kraševcem, nikoli ni prizanašala. Boj za življenje in preživetje s skopo kraško zemljo, kjer je vsaka kaplja vode, pa tudi vina, dragocena, ni oblikoval le prebivalcev, ampak je izoblikoval tudi svojstveno kuhinjo. In ta je v današnjem času globalizacije in mekdonaldizacije bolj in bolj stopala v ozadje, grozilo ji je celo, da docela zdrzne v pozabo.

Da se to ni zgodilo, je poskrbela mlada in zagnana muzikologinja ter prostopoklicna etnologinja in kuharica Vesna Guštin. Odločila se je, da bo zapisala stare kraške kuharske recepte, in to ne glede na državno mejo med Slovenijo in Italijo, ki umetno deli slovenski Kras. Tako je nastala knjiga s kraškimi kuharskimi recepti »Je več dnevov ku klobas«.

Guštinova je hodila od vasi do vasi, od hiše do hiše, vselej v upanju, da bo pozabili otela stare recepte. In našla jih je. Okoli

KRAŠKA KUHINJA NAVDUŠILA KOROŠCE

V Svečah predstavljena kuharska knjiga »Več dnevov ku klobas«

osemdeset Kraševk in Kraševcev ji je znalo in vedelo povedati, kako so včasih kuhali. Vesna Guštin je prehodila prostor približno 30 kvadratnih kilometrov.

Takrat, v času rajne avstroogrške monarhije in fašistične Italije, ko je bil ta prostor pod eno državno streho, je v teh krajih vladala revščina. Prebivalstvo, večinoma kmetje, so živeli skromno, da pa so laže preživeli, so dnevno nosili in vozili svoje pridelke v Trst. Škedenjske kruharice na primer so s

svojim kruhom zalagale vse mesto. Ta kruh je tako slovel, da ga je celo sam cesar Franc Jožef jedel. Menda mu je zelo teknil.

Znane so bile tudi mlekarice, slovenske kmetice, ki so celo iz

petnajst kilometrov oddaljenih vasi nosile sveže mleko v Trst. Pojem mlekarica se je vse do danes ohranil v tržaškem italijanskem narečju.

Iz Trsta pa so kmetice nosile domov robo in stvari za vsakdanjo rabo. Kljub trdemu življenju pa družabnosti na vasi in najrazličnejših običajev ni manjkalo.

Da so Kraševci znali in še znajo praznovati, so pokazali minulo soboto, 28. novembra, pri Adamu v Svečah. Na pobudo Slovenske pro-

svetne zveze in SPD »Kočna« je namreč Vesna Guštinova seznanila Korošce s svojo knjigo.

Kraševci so poskrbeli, da predstavitev ni bila suhoparna. Z diapozitivi so predstavili svojo pokrajino, deželo vina in trdoživga človeka, skope zemlje in bogate kulturne dediščine. Peli so, da so kar kozarci žvenketali, vmes pa je Guštinova predstavila običaje in kuharske recepte.

Seveda pa je bilo dosti jedil mogoče tudi pokusiti. V Adamovi kuhinji so ženske iz Repentabra kuhale štruklje, pekle cmoke »z dušo« in pripravljale ribja kosila, da so si obiskovalci lahko privežali dušo, jezike pa je odvezal žlahtni refošk.

Predstavitev kraških receptov je bila za vse veliko doživetje, in menim, da naj bi te recepte spoznali tudi po Koroškem. Tajnik SPZ Janko Malčič že razmišlja o tem, da bi Vesna Guštinova in njeni Repentabranke s kraško kuhinjo razveselili Podjunčane. Želeti bi bilo. **Franc Wakounig**

S svojim temperamentom, pa tudi z jedmi so Kraševci očarali Rožane Foto: SV

Citrarka Danica Butinar (slika) iz Rateč je znana in priznana daleč naokoli, saj njene citre tako milo pojo. Zadnja leta se je svojemu instrumentu posvetila še bolj intenzivno in tudi veliko nastopa po raznih prireditvah po vsej Zgornjesavski dolini, poznajo pa jo tudi drugod po Sloveniji in na avstrijskem Koroškem.

»Citre sem začela spoznavati pred približno štiridesetimi leti pri Miheli Peterman v Kranjski Gori,« se spominja Danica in nadaljuje: »Potem so nekaj časa počivale na podstrešju. Pred dvajsetimi leti pa sem spet začela igrati, sprva na proslavah v domačem kraju, kasneje pa so me povabili v gostilno »Pr' Šerc« v Podkoren, kjer sem igrala gostom. Začela sem razmišljati, da bi slovenske narodne pesmi zazvene tudi malo drugače in tako sem s pomočjo Zveze kulturnih organizacij Jesenice in TD Kranjska Gora pred leti v samozaložbi izdala kaseto »Šmentane citre tak' milo pojo«. Prva kaseta je bila zelo

Slovenija v citrah

dobro sprejeta in pred kratkim sem izdala novo CD ploščo in kaseto pod naslovom »Slovenija v citrah«. Na njej so posnete narodne in ponarodele skladbe od Kodrove »Cvetje v jeseni« do Karasove »Tretji človek«, vmes pa so tudi koroške narodne kot je med drugim »Tam, kjer teče bistra Zilja«. Poleg nastopanja pa je Danica Butinar v

Ratečah odprla pravo citrarsko šolo. Vsi, ki jo obiskujejo, nato opravijo izpite na Glasbeni šoli v Kamniku. Danes ima Danica osem učenk in učencev, najmlajšemu je osem let, najstarejša gospa pa je stara 75 let. Ta je ob prijavi rekla: »Rada bi se naučila igranja na citre. Za dušo.«

L. K.

Danica Butinar ob citrah

Foto: L. K.

Prva ekipa Slovenske športne zveze/Carimpex je v 4. krogu koroškega šahovskega prvenstva v podlgi-vzhod utrpela četrti poraz. Izgubila je dvoboj z moštvo IBS Celovec-vzhod tesno s 3,5 : 4,5. Vnovičen poraz pa še ne pomeni konca upanja na vrnitev slovenskih šahistov v koroško ligo, kajti nepričakovan razplet pri ostalih dveh tekmah 4. kola – ekipi Die Klagenfurter/KSV in Pošte sta bili hudo poraženi z 2 : 6! – daje moštvu SŠZ še možnost, da se uvrsti na tretje mesto in s tem v play-off tekmovanje za vrnitev v najvišjo koroško šahovsko ligo. Zato bo v zadnjem kolu v nedeljo v Bilčovsu vsekakor potrebna visoka zmaga proti Pošti.

Točke za SŠZ so tokrat osvojili Silvo Kovač, mag. Go-

KOROŠKO ŠAHOVSKO PRVENSTVO 1998/99

Vnovičen poraz šahistov SŠZ

razd Živkovič, dr. Jozi Amrusch, Dunja in Aleksander Lukan (vsi remi) ter Roman Weber na mladinski deski (1). Izgubila sta Arnold Hattenberger in Rupert Reichmann.

Lestvica po 4. krogu: 1. Gospa Sveta II 21 točk, 2. Bekštanj I 20, 3. Post/PSV/Ragfa Celovec II 14,5, 4. IBS Celovec vzhod I 14,5, Die Klagenfurter/KSV II 13,5, 6. SŠZ/Carimpex I 13 točk. Svoj drugi poraz v tekočem prvenstvu v 3. razredu C pa je utrpela druga ekipa SŠZ/Posojilnica-Bank Borovlje/Bilčovs. V malem rožanskem derbiju so bili boljši šahisti iz Podrožice in zmagali s 4,5 : 1,5. Edino zmago je dosegel Ivan Lukan, remiziral pa je Borut

Živkovič. Izgubili so: Avgust Vukanič, Ivko Fern, Robert Hedenik in Thomas Hallegger. Na 9-mestni lestvici je SŠZ/Posojilnica-Bank II padla na 5./6. mesto.

I. L.

Sporočilo darovalcem za Nikaragvo

Solidarnostno denarno nabirko 29.500 šilingov, namenjeno prvotno Ernestu Cardenalu za projekt La casa de los tres Mundos v Granadi, sem s privolitvijo darovalk in darovalcev 6. novembra t. l. preusmeril

Pismo bralke

Seminar Zveze slovenskih žena
Srčna želja mi je, da se oglašim s pismom bralke. Kot je znano, Zveza slovenskih žena prireja razne dejavnosti, med drugim letos že šestič zapovrstjo seminar o aktualnih vprašanjih. Ta srečanja privabijo ne samo veliko število žensk, temveč se nam vedno raje pridružijo tudi moški. To priča o tem, da so bolj in bolj priljubljena. Na tem mestu bi se rada zahvalila v imenu vseh udeleženk (saj tako lahko trdim?) pri vseh tistih, ki te seminarje organizirajo. Nočem jih naštevati

po imenih, gotovo bi koga pozabila in bila bi zamera.

Mislím pa, da govorim iz src vseh, če se zahvalim pri predsednici Zveze slovenskih žena Milki Kokot, ki ima glavno skrb za celotno uspešno izvedbo. Dandanes namreč ni samo po sebi umevno, da si poleg svojih nalog nakopičijo še dodatnih. Vem pa, da je zadoščenje veliko, ko vidiš zadovoljne obraze žensk in vseh udeležencev. Upam si trditi, da vsaka (vsak) prinese domov po takih srečanjih precejšnjo energijo za svoj vsakdanjik.

Udeleženka seminarja v Portorožu

DVOJEZIČNI OTROŠKI VRTEC »BOROVLE«

Božični bazar je privabil veliko obiskovalcev

Vzgojiteljci Angela in Triksi ter starši so se že tedne pripravljali na ta dan. Minulo soboto, 28. novembra 1998, je bil v borovljskem otroškem vrtcu adventni bazar in številni obiskovalci se kar niso mogli načuditi bogati in pestri ponudbi božičnega okrasja, adventnih vencev, napečenih dobrot. Vse to je bilo naprodaj, kajti vrtcu vsak dodaten šiling pride prav. Razstavljeni predmeti so bili seveda kaj hitro razprodani, vzdušje med obiskovalci pa odlično. Svoje pa je k temu prispevala tudi pevska skupina KD »Lipa« iz Velikovca.

na generalni sekretariat Avstrijskega Rdečega križa na Dunaju za pomoč žrtvam strahovitega orkana »Mitsha«. Avstrijski Rdeči križ (mag. Michael Opriesnig) se v pismu 11. nov. takole zahvaljuje: »Im Namen des Österreichischen Roten Kreuzes darf ich Ihnen und den anderen Spendern recht herzlich für die großzügige Unterstützung danken ...«

Ti darovalci in darovalke so: dr. Pavel Zdovc, dr. Peter Gstettner, prof. Hans Staudacher, dr. Franc Pečnik, nam. dež. glavarja dr. Michael Ausserwinkler, dež. sv. Karin Achatz, nam. žup. mag. Monika Kohl-Kircher, mag. Beljak, prof. Ch. Muttonen, dr. Jože Strutz, Fr. Messner, K. H. Simonitsch, Zalka Jagoda, mag. Fr. Dobrovnik, V. S. in J. M. **Janko Messner**

NAMIZNI TENIS V BILČOVU

Prva ekipa se je uveljavila

Namizni tenis je v Bilčovsu postal že prava stalnica športnega udejstvovanja, saj se je iz skromnih začetkov pred devetimi leti – tedaj je s prvenstveni-

zadovoljivim uspehom, saj zasedata šesto in osmo mesto na lestvici.

Pravi športni dogodek pa je postal prvenstveni dvoboj med

igralci prve ekipe ugotovili, da jih je očitno še spodbudilo dejstvo, da je podjetje Elektro Kropiunik iz Bilčovsa Namiznoteniški klub podprlo z garni-

Namiznoteniški klub Bilčovs s sponzorjem Milanom Kropiunikom: (z leve) mag. Rupert Gasser, Sigi Quantschnig, Andrej Mohar, dr. Hanzi Gasser, mag. Michael Hornböck in Gusti Stangl

Foto: SV

mi nastopi začela ena ekipa – razvila prava tekmovalna tradicija, še posebno, ker je lani drugi ekipi uspel podvig v drugi razred. Tako nastopata v letošnji prvenstveni sezoni prvič dve ekipi Namiznoteniškega kluba Bilčovs v drugem razredu – in to po devetih kolih kar z

ekipama iz Bilčovsa, v katerem se je prepričljivo – čeprav nekoliko presenetljivo – gladko uveljavila prva ekipa, ki je zmagala kar s 7 : 3 (točke so dosegli: mag. Rupert Gasser 3, Andrej Mohar 2, mag. Michael Hornböck 1, ter dvojica R. Gasser/A. Mohar). Po tekmi so

turo novih športnih dresov. Pa tudi Slovenska športna zveza je nekoliko priskočila na pomoč – v zamenjavo za to pa bodo bilčovski namiznoteniški igralci v prihodnjem jubilejnim letu SŠZ prireditelj slovenskega namiznoteniškega prvenstva (16. maja v ljudski šoli Bilčovs).

SMUČANJE – MOŠKI

Dve tekmi – dve avstrijski zmagi

Pričakovanja pred prvim superveleslalomom sezone 98/99 v Aspeni so bila iz avstrijskega vidika precej visoka, toda smučarji niso uresničili samo teh, temveč so tudi še zadnje dvomljivce prepričali o svoji moči.

Konkurenti niso našli pravega sredstva in so morali priznati premoč avstrijskih smučarjev. Zmagal je Stefan Eberharter pred Hermannom Maierjem, Christianom Mayerjem, Rainerjem Salzgeberjem in Han-

som Knaufom. Šele za njimi so se uvrstili smučarji iz ostalega sveta...

V slalomu se je Thomas Stangassinger v drugem teku popravil z drugega na prvo mesto, Korošec Christian Mayer pa je zgubil 3. mesto in končno postal 6.

Najbolj razveseljiva novica iz koroškega vidika pa je 12. mesto Pliberčana Rainerja Schönfelderja, ki je s startno številko 40 slavil izreden uspeh.

Zadnji tekmi moških na ameriških tleh bodo 5./6. decembra v kanadskem Whistler Mountainu – na programu sta smuk in superveleslalom.

SMUČANJE – ŽENSKE

Tri tekme – tri avstrijske zmage

Medtem ko so avstrijske smučarke v prejšnji sezoni še morale »prenašati« uspehe svojih moških kolegov, so tudi one v tej sezoni startale eksplozivno. Od šestih tekem so zmagale kar štiri in pretekli konec tedna je bil v Lake Louisu višek teh dosedanjih uspehov.

V petek je Renate Götschl zmagala v smuku in bila najbolj presenečena sama: »Tega res nisem mogla pričakovati, ker sem se na treningu odrezala razmeroma slabo.« Rezultat sta dopolnili A. Meissnitzer (3.) in M. Dorfmeister (6.). A to je bil šele začetek...

V soboto je sledil drugi smuk in druga zmaga Renate

Götschl. Avstrijka je spet distancirala Isolde Kostner iz Južne Tirolske. Na 4. mesto se je uvrstila Michaela Dorfmeister, 5. mesto pa sta si delili Brigitte Obermoser in Alexandra Meissnitzer. Le-ta pa se je pokazala v izrednem razpoloženju tudi v nedeljskem superveleslalomu, ki ga je zmagala pred Pernillo Wiberg in Hilde Gerg. Naslednja tri mesta so bila rezervirana za Avstrijke Stefanie Schuster, Michaelo Dorfmeister in Marianne Salchinger.

Marsikdo bi lahko pomislil, da je vse to že dolgočasno. Alpinski šef Hans Pum pa je k temu rekel: »Ne delam si skrbi zaradi tega. Prej so druge države prav tako prevladovale in mi smo morali začeti razmišljati.

SMUČARSKI SKOKI

Schmitt zmagal kar dvakrat

Pretekli konec tedna se je svetovna elita smučarskih skakalcev zbrala v norveškem Lillehammerju. V dveh tekmah pa se je le eden izkazal kot najboljši, namreč 20-letni Nemeč Martin Schmitt, ki je gladko premagal celotno konkurenco. V soboto je s skokom 136 metrov celo poskrbel za nov rekord skakalnice. Toda predvsem Janne Ahonen (FIN) in Kazuhoši Funaki (JAP) sta s svojima dobrima uvrstitvama Schmittu napovedala boj za vodstvo v skupnem seštevku.

Avstrijci se niso pokazali v vrhunski začetni formi, toda skupni rezultat celotnega moštva je bil zadovoljiv. Najboljši med njimi je bil mladi Wolfgang Loitzl, ki se je uvrstil na 9. oz. 10. mesto. Razočarljivo pa je odrezal Andreas Goldberger, ki se na svoj 26. rojstni dan prvič v svoji karieri ni kvalificirati v zaključno serijo.

Tudi slovenski skakalci še niso v primernem razpoloženju. V nedeljo se je za finale kvalificiral le branilec svetovnega pokala Primož Peterka, ki je zasedel 8., v soboto pa se je s slabim drugim skokom uvrstil na 14. mesto.

V skupnem seštevku vodi Schmitt (200 točk) pred Ahonenom (160). Najboljša Avstrijka sta Höllwarth in Loitzl (oba na 7. mestu s 55 točkami).

ODBOJKA – MOŠKI

Nepričakovana zmaga Dobljanov

V soboto je potekala tekma med SK Dobom in HYPO Celovcem. Pred tekmo so Celovčani veljali za favorita, ker so bili v predhodnih tekmah bolj uspešni. Zmago za HYPO naj bi zagotovil predvsem legionar Milan Džavoronok, ki ponavadi oblikuje igro Celovčanov.

Toda zgodilo se je povsem drugače. Dobljani so se za nasprotnika izredno pripravili, saj je bilo v derbiju kot vedno pričakovati veliko emocij. In Celovčani očitno niso računali z velikim odporom Doba. Ti pa so jih presenetili in zmagali prvi set s 15 : 13. V nadaljevanju se je tekma razvila v pravo kriminalko. HYPO je zmagal drugi set s 15 : 11. Izid v tretjem setu dolgo časa ni bil jasn, toda končno so ga Dobljani dobili s 17 : 15. Četrty set je bil spet v znamenju Celovca (15 : 7 zanje).

Torej je moral slediti veliki finale v odločilnem petem setu, v katerem so vsi še enkrat pokazali svoje sposobnosti. Končno pa so Dobljani zmagali še tega, čeprav precej tesno – s

15 : 13. Medtem ko je torej SK Dob slavil izredno pomembno zmago, ne le z ozirom na točke, temveč tudi glede potrebne samozavesti za nadaljne tekme, so bili igralci Celovca razočarani, ker poraza nikakor niso pričakovali. »Naš vložek je bil izredno slab«, je izjavil trener HYPO Eva Brodyova.

Na lestvici so se Dobljani sedaj zboljšali za eno mesto in zaostajajo za Celovcem le še za 2 točki.

HYPO Celovec : SK Dob 2 : 3 (13/-11/15/-7/13)

Ostali rezultati: Donaukraft – Hartberg 3 : 0, IAC Tirol – PL Salzburg 0 : 3, Gleisdorf/Weiz – SVS/Sokol 0 : 3, Enns – Feldkirch 3 : 0

ZVEZNA LIGA

1. Salzburg	10	10	0	30 : 1	20
2. Donaukraft	10	9	1	27 : 3	18
3. Sokol	10	7	3	23 : 12	14
4. Enn	10	7	3	22 : 12	14
5. Tirol	10	6	4	20 : 15	12
6. HYPO Celovec	10	4	6	15 : 20	8
7. SK Dob	10	3	7	11 : 23	6
8. Feldkirch	10	2	8	11 : 25	4
9. Hartberg	10	1	9	5 : 28	2
10. Gleisdorf/Weiz	10	1	9	4 : 29	2

ODBOJKA – ŽENSKE

Dva poraza ženske ekipe

Medtem ko so bili njihovi moški kolegi zelo uspešni, so odbojkarice SK Doba v 2. zvezni ligi-vzhod konec tedna doživele kar dva poraza. V soboto so igrale proti Vöslau, v nedeljo pa proti Hartbergu. Oba nasprotnika sta na vrhu lestvice, tako da poraza nista bila presenetljiva. Z ozirom na to pa so Dobljanke igrale zelo dobro. Proti Vöslau so dobile sicer le en set, toda v tekmi proti Hartbergu jim je šlo že bolje od rok. Prvi set so zmagale s 15 : 12, drugega jasno izgubile s 4 : 15 in tretjega spet zmagale s 16 : 14. Potem pa so odbojkarice iz Hartberga pokazale, kdo je v boljšem razpoloženju, in zmagale ostala dva seta s 15 : 10 oz. 15 : 9.

Na lestvici to sedaj pomeni poslabšanje pozicije, toda v

naslednjih krogih so na programu »lažje« tekme, torej lahko spet pričakujemo kak uspeh.

Rezultati – sobota: Vöslau – SK Dob 3 : 1, Hartberg – ATSC/AVC Celovec 3 : 0, Krottendorf – Wölbling 3 : 0, Fürstenfeld – Ottakring 3 : 1

Nedelja: Hartberg – SK Dob 3 : 2, Vöslau – ATSC/AVC Celovec 3 : 0, Fürstenfeld – Wölbling 2 : 3, Krottendorf – Ottakring 3 : 0

2. ZVEZNA LIGA-VZHOD

1. Hartberg	11	8	3	25 : 15	16
2. Vöslau	11	7	4	22 : 15	14
3. Wölbling	11	7	4	23 : 19	14
4. Ottakring	11	6	5	22 : 16	12
5. Fürstenfeld	11	6	5	22 : 18	12
6. SK Dob	11	6	5	24 : 22	12
7. Krottendorf	11	4	7	18 : 21	8
8. ATSC/AVC	11	0	11	3 : 33	0

ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 42

Silvo Kovač

Larsen – Spassky / Beograd 1969

Za napad na belega kralja je Spassky žrtvoval figuro in dosegel lepo pozicijsko in razsežno prednost. Beli kralj je ostal sredi šahovnice dobra

meta za ognjeni napad črnih figur.

Pri tretju oreha boste presenečeni, ko ugotovite, kako hitro je črni, ki je na potezi, dosegel zmagoviti položaj!

Rešitev št. 41

Odlično postavljene bele figure izkoriščajo možnost problemske poti do zmage, ki vodi po nadaljevanju 1.Tc8+! Na 1...Kc8: 2.Te8+; Sedaj sledi 2.d7! škarpasti udar, po katerem beli osvoji figuro. 2...Kd7: 3.Lg4+ Kc7 4.Lc8: in črni je priznal poraz!

